

KÚRIA

Bfv.III.297/2012/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2012. év október hó 16. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A hamis tanúzás büntette és más bűncselekmények miatt B.K.A. ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Dunaújvárosi Városi Bíróság 12.B.16/2010/16. számú, illetőleg a Fejér Megyei Bíróság 1.Bf.190/2011/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Dunaújvárosi Városi Bíróság a 2011. március 29-én kihirdetett 12.B.16/2010/16. számú ítéletével B.K.A. terheltet bűnösnek mondta ki 4 rb. magánokirat-hamisítás vétségében [Btk. 276. §] és ezért őt halmazati büntetésül 100 napi tétel, napi tételenként 400 forint, összesen 40.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Egyben az ellene folytatólagosan, büntetőügyben elkövetett hamis tanúzás büntette [Btk. 238. § (1) és (4) bek.] miatt emelt vád alól felmentette, akként rendelkezett, hogy a bűnügyi költséget az állam viseli.

Kétirányú fellebbezés alapján eljárva a Fejér Megyei Bíróság, mint

másodfokú bíróság a 2011. október 11-én meghozott 1.Bf.190/2011/5. számú ítéletével az elsőfokú határozatot megváltoztatta. A felmentő rendelkezést mellőzve a terhelt cselekményét egységesen hamis tanúzás büntettének [Btk. 238. § (1) bek. c) pont, (4) bek.] minősítette; a pénzbüntetés napi tételeinek számát 300-ra, így a pénzbüntetés összegét 120.000 forintra súlyosította; végül a terheltet kötelezte a bűnügyi költség viselésére.

Az eljáró bíróság az elkövetéskor hatályos büntetőtörvényt alkalmazta; a terhelt magatartására vonatkozó jogi értékelésének lényege a következő.

A vád azt rótta a terhelt terhére, hogy hamisan tanúskodott egy olyan bűncselekménnyel kapcsolatban, amely a valóságban meg sem történt; vallomása hamis a tekintetben, hogy ismeretlenek erőszakkal órákat vettek el tőle.

A hamis tanúzás nem valósulhat meg akkor, ha ügy - büntető eljárás - van ugyan, azonban az annak alapjául szolgáló bűncselekmény nincs. Alap-bűncselekmény hiányában nincs azzal összefüggő lényeges körülmény; nincs annak elkövetője (azaz a hamis tanúzás passzív alanya); tárgy hiányában tartalmilag ügy sem. A terheltet ezért bűncselekmény hiányában felmentette az ellene hamis tanúzás büntette miatt emelt vád alól.

A vád lényege szerint a terhelt meg nem történt bűncselekményről tett közvetítő személyek - az őt megtaláló szomszéd és annak felesége - útján bejelentést. Nem lehetett kétséget kizáróan állást foglalni azonban sem abban a kérdésben, hogy a terhelttel szemben történt-e erőszak, sem pedig, hogy tőle órákat vettek el. Így a hatóság félrevezetése vétségének megállapítására sincs mód bizonyítottság hiányában.

Az viszont megállapítást nyert, hogy a terhelt a nyomozás során az órák eredetét és értékét igazolandó, 4 darab általa is tudottan hamis számlát adott át a nyomozó hatóságnak, cselekménye így 4 rb. magánokirat-hamisítás vétségét valósítja meg.

A másodfokú bíróság szerint a jogi minősítés és a terhelt részbeni felmentése téves. A 10 évtől 15 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett, jelentős értékre fegyveresen elkövetett rablás büntette miatt folyó büntetőügyben a terhelt - tanúként - általa is tudottan hamis számlákat nyújtott be a nyomozó hatóságnak.

E cselekmény egységesen a Btk. 238. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző, és a (4) bekezdés szerint minősülő hamis tanúzás büntetteként értékelendő.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt védője terjesztett elő a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakra alapozottan felülvizsgálati indítványt a bűnösség megállapítása miatt felmentés érdekében.

Indokai szerint a hamis tanúzás nem tényállásszerű, a magánokirat-hamisítás pedig nem bizonyított.

Egyrészt arra hivatkozott, hogy amennyiben a terhelt ellenében valójában nem történt bűncselekmény, akkor mind az erre vonatkozó bejelentés, mind az elkövetőkre vonatkozó személyleírás a hatóság félrevezetésének megállapítására alkalmas.

Ha viszont a terhelt sérelmére történt bűncselekmény, akkor az előbbi magatartások tartalma valós, az okiratok pedig nem lényeges körülményre vonatkoznak, tehát mindenképp kizárt a hamis tanúzás.

Másrészt: kétséget kizáróan nem bizonyított, hogy a terhelt valótlannul nyilatkozott az órák vásárlása kapcsán, és annak feltételezése is életszerűtlen, hogy hamis számlákkal próbálta az órák eredetét legalizálni.

A Legfőbb Ügyészség a BF.823/2012. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta és a megtámadott határozat hatályban tartását indítványozta.

Álláspontja szerint a hamis tanúzás jogi tárgya az igazságszolgáltatás, a jogalkalmazás rendje; megvalósulása szempontjából közömbös, hogy utóbb az adott hatósági eljárás milyen eredménnyel zárult.

A terhelt a rablás büntette miatt elrendelt nyomozás során a saját vallomása hitelét igazolandó, általa is tudottan hamis számlákat adott át a nyomozó hatóságnak; ezzel kimerítette a Btk. 238. § (2) bekezdés c) pontja szerint tanúsított magatartással elkövetett, a másodfokú bíróság által helyesen terhére rótt bűncselekményt.

A Kúria az ügyben a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott; melyen a védő az indítványában foglaltakat maradéktalanul fenntartotta, míg a Legfőbb Ügyészség képviselője is az írásbeli nyilatkozatával egyező tartalommal szólalt fel.

A terhelt - védőjéhez csatlakozva - akként nyilatkozott, hogy nem volt tudomása a számlák hamis voltáról, azért is szerepeltek azok a könyvelésében. Életszerűtlen, hogy tudottan hamis számlák alapján lopott órák után adózni akart volna.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

Felülvizsgálatban a felülbírálat az indítványhoz [Be. 423. § (4) bek.], a jogerős határozatban megállapított tényálláshoz [Be. 423. § (1) bek.], és főszabályként a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályokhoz [Be. 423. § (2) bek.] kötött.

A Be. 423. §-ának (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható; felülvizsgálati

eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bek., 388. § (2) bek.].

A jogkövetkeztetések - így a jogi minősítés - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha a bűnösség megállapítása a büntető anyagi jog megsértésével történt; a b) pont szerint pedig, ha a törvényt sértő minősítés miatt a kiszabott büntetés törvényt sértő.

Jelen ügyben azonban egyikről sincs szó.

Nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor a terhelt bűnösségét megállapította és a felrótt cselekmény - másodfokú bíróság általi - minősítése, valamint a kiszabott büntetés is törvényes.

A Btk. 238. § (2) bekezdés c) pontja szerinti hamis tanúzás büntetést követi el, aki büntető- vagy polgári ügyben - az ügy lényeges körülményére vonatkozóan - hamis okiratot vagy hamis bizonyítási eszközt szolgáltat, feltéve, hogy a hamis vád esete nem valósul meg. (Ezt az elkövetői magatartást nevezik polgári ügyben elkövetve perben csalásnak.)

A jelen irányadó tényállás szerint:

- 2008. szeptember 4-én a terhelt elmondása alapján más személy bejelentést tett, aminek - valamint helyszíni szemle - alapján aznap rablás büntette miatt nyomozást rendeltek el;
- 2008. szeptember 4-én, 8-án, 10-én, 15-én és 2009. február 23-án a terhelt tanúként azt vallotta, hogy ismeretlen személyek tőle erőszakkal elvettek karórákat, amelyek eredetét a terhelt általa is tudott hamis számlákkal igazolta;
- utóbb a nyomozást - bűncselekmény hiányában - megszüntették.

Következésképpen büntetőügyben elrendelt nyomozás folyt, melynek során a terhelt hamis okiratokat adott át a nyomozó hatóságnak.

Lényeges körülmény mindaz, ami a bűnösség megállapítása, a minősítés, vagy a büntetés szempontjából jelentőséggel bír.

Ilyen a vagyon elleni bűncselekmények körében általánosságban az elkövetési érték; a jelentős értékre elkövetés ténye a rablás esetében - is - önálló minősítő körülmény [Btk. 321. § (3) bek. b) pont].

Jelentős körülmény az is, ha a bizonyíték - így a tanú saját vallomása - bizonyító erejét, hitelt érdemlőségét érinti.

A hamis tanúzásnak ez az esete a hatóság félrevezetéséhez [Btk. 237. §] és a magánokirat-hamisításhoz [Btk. 276. §] képest speciális.

Nincs jelentősége a büntetőügy későbbi sorsának; a büntetőeljárás ugyanis e tekintetben nem eredmény-érdekelt; és ha utóbb annak megszüntetésére kerül sor, attól még a nyomozás során történtek következményeket vonnak maguk után.

Annak viszont van jelentősége, hogy akit a Be. 79. §-ának (1) és (2) bekezdése értelmében tanúként megidézték, köteles vallomást tenni a bizonyítandó tényről való tudomásáról, ennek értelmében az általa tapasztaltakról valósághűen kell számot adnia.

A Be. 67. § (5) bekezdése szerint pedig a megidézett felhívható arra, hogy az ügyre vonatkozó iratain kívül a bizonyításnál felhasználható feljegyzéseit vagy egyéb tárgyait hozza magával.

A fentiekből következően a terheltnek felrótt cselekmény tényállásszerű; a felülvizsgálati indítvány ezzel ellentétes érve nem alapos.

Az egyéb kifogások pedig kifejezetten a tényállást támadták, ezért törvényben kizártak.

Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése szerint hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja.

Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2012. október 16.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Székely Ákos s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró.

A kiadmány hitelével:

tisztviselő
MV